

บทที่ 4

อารยธรรมเปอร์เซียโบราณและคริสตศาสนา

ดินแดนเปอร์เซีย (Persia) เป็นดินแดนอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเมโสโปเตเมีย เป็นแหล่งกำเนิดอารยธรรมเปอร์เซีย เมื่อประมาณ 2000 ปีก่อนคริสตกาลดินแดนเปอร์เซียเป็นที่ตั้งมั่นของพวกอินโด-ยูโรเปียนหลายกลุ่มที่อพยพมาจากบริเวณลุ่มน้ำโวลก้าซึ่งลุ่มน้ำนี้อยู่ทางตอนเหนือของทะเลสาป-แคสเปียนเหนือดินแดนเปอร์เซีย ในครั้งนั้นอินโด-ยูโรเปียนกลุ่มที่เด่นที่สุดคือพวกมีดส์ (Medes) และเปอร์เซีย (Persians) รูปที่ 3 และรูปที่ 15 มีดส์เป็นกลุ่มชนที่มีบทบาทในประวัติศาสตร์โลกก่อนเปอร์เซีย กล่าวคือประมาณเมื่อ 900 ปีก่อนคริสตกาลมีดส์ปราบปรามพวกอีลามิท์ (Elamites) ได้สำเร็จและได้ก่อตั้งนครรัฐขึ้นในดินแดนทางตะวันตกเฉียงเหนือของเปอร์เซีย ในช่วงศตวรรษที่ 8 ก่อนคริสตกาลมีดส์ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของจักรวรรดิอัสซีเรียนขณะอยู่ภายใต้การปกครองของกษัตริย์ซาร์กอนที่ 2 ในปี 612 ก่อนคริสตกาลเซซาร์ส (Cyaxares) ผู้นำมีดส์ได้สมคบกับนาโบโปลัสซาร์ผู้นำแคลเดียรวมกำลังมีดส์และแคลเดียทำลายอำนาจและยึดกรุงนิเนเวห์ของจักรวรรดิอัสซีเรียนได้สำเร็จ จักรวรรดิอัสซีเรียนถูกแบ่งแยกออกเป็น 2 ส่วน ดินแดนทางตะวันออกเฉียงใต้ของจักรวรรดิอัสซีเรียนนั้นเซซาร์สจัดตั้งจักรวรรดิมีเดียขึ้น (The Median Empire) (ควรดูรูปจักรวรรดิอัสซีเรียนรูปที่ 15 ก่อนแล้วดูรูปขอบเขตจักรวรรดิมีเดียพอเป็นสังเขปในรูปที่ 16) สำหรับดินแดนส่วนที่เหลือของจักรวรรดิอัสซีเรียนนับจากปาเลสไตน์ขึ้นไปทางเหนือรวมทั้งเมโสโปเตเมียนั้นนาโบโปลัสซาร์จัดตั้งจักรวรรดิแคลเดียหรือบาบิโลเนียนใหม่ขึ้น (ดูรูปที่ 16) ในช่วงการขึ้นมีอำนาจของมีดส์นั้นเปอร์เซียซึ่งเป็นอินโด-ยูโรเปียนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งตั้งมั่นในดินแดนทางตอนใต้ของเปอร์เซียยอมรับการขึ้นมีอำนาจของมีดส์ด้วยการยอมส่งบรรณาการ ใน

ปี 549 ก่อนคริสตกาลจักรวรรดิมีเดียของมิดัสต้องสลายลงเพราะพ่ายแพ้ต่อกองกำลังเปอร์เซียภายใต้การนำของไซรัสที่ 2 นับแต่นั้นมาดินแดนเปอร์เซียทั้งหมดอยู่ภายใต้การปกครองของเปอร์เซีย

จักรวรรดิเปอร์เซียโบราณ (The Ancient Persian Empire)

จักรวรรดิเปอร์เซีย (549-333B.C.) เริ่มก่อตั้งขึ้นในดินแดนเปอร์เซีย จักรวรรดิเปอร์เซียเกิดขึ้นได้จากความสามารถและการดำเนินการของกษัตริย์หลายพระองค์เช่น

1. กษัตริย์ไซรัสที่ 2 (Cyrus 2 or Cyrus the Great 550-529B.C.) เป็นผู้ก่อตั้งจักรวรรดิเปอร์เซียขึ้นภายหลังโค่นอำนาจของกษัตริย์ Astyages แห่งจักรวรรดิมีเดียลงได้ในปี 549 ก่อนคริสตกาล ทรงกำหนดให้เมืองซูซา (Susa) ในเปอร์เซียเป็นเมืองหลวงของจักรวรรดิทรงพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับศัตรูอันได้แก่แคลเดียแห่งจักรวรรดิแคลเดียในเมโสโปเตเมีย (612-539B.C.) ลิเดียแห่งอาณาจักรลิเดียในเอเชียไมเนอร์ (700-546B.C.) และอียิปต์โบราณแถบลุ่มน้ำไนล์

ในปี 546 ก่อนคริสตกาลทรงมีชัยชนะเหนืออาณาจักรลิเดียในเอเชียไมเนอร์และนครรัฐของกรีกแถบเอเชียไมเนอร์อันได้แก่คริโอ ลิเชียและไอโอเนีย (Cario, Lycia & Ionia) ในปี 539 ก่อนคริสตกาลทรงมีชัยชนะเหนือจักรวรรดิแคลเดียในเมโสโปเตเมียและปลดปล่อยเชลยฮีบรูกลับปาเลสไตน์ จักรวรรดิเปอร์เซียในสมัยกษัตริย์ไซรัสที่ 2 หมายถึงเอเชียไมเนอร์ เมโสโปเตเมียและเปอร์เซีย นอกจากนี้จะทรงเป็นกษัตริย์ที่เก่งกล้าสามารถในการรบแล้ว ยังทรงเป็นกษัตริย์ที่มีคุณธรรมและเมตตาธรรมแก่กลุ่มชนภายใต้การปกครองของพระองค์ ตลอดจนทรงยอมรับในลัทธิศาสนาโซโรแอสเตอร์

2. กษัตริย์แคมโบซิส (Cambyses 530-521B.C.) เป็นราชโอรสของกษัตริย์ไซรัสที่ 2 ทรงเก่งในการรบเช่นพระราชบิดา ในปี 525 ก่อนคริสตกาลทรงมีชัยชนะเหนืออียิปต์ ในปี 521 ก่อนคริสตกาลทรงสิ้นพระชนม์อย่างกะทันหัน จักรวรรดิเปอร์เซียอ่อนแออยู่ชั่วขณะหนึ่ง

3. กษัตริย์ดาร์อุสที่ 1 (Darius I or Darius the Great 521-485B.C.) ทรงเป็นบุตรชายของ Hystaspes เสนาบดีผู้ใหญ่ในสมัยกษัตริย์ไซรัสที่ 2 ดาร์อุสขึ้นเป็นกษัตริย์ภายหลังปราบปรามศัตรูสำเร็จและจักรวรรดิสงบเรียบร้อย ดาร์อุสเก่งในการรบ จักร-

วรรดิเปอร์เซียเจริญขีดสุดในสมัยของพระองค์ พื้นที่และขอบเขตของจักรวรรดิกว้างใหญ่ไพศาลที่สุดเมื่อเทียบกับจักรวรรดิที่แล้ว ๆ มาของโลกโบราณกล่าวคือ ทางตะวันตกครอบคลุมถึงอียิปต์และดินแดนรายรอบทางตะวันออกของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เอเชียไมเนอร์และมาซิโดเนียของกรีก ทิศตะวันออกถึงลุ่มน้ำสินธุของอินเดีย ทิศเหนือถึงดินแดนทางตอนใต้ของทะเลดำ เทือกเขาคอเคซัสและทะเลแคสเปียน ทิศใต้อ่าวเปอร์เซีย อ่าวโอมานและทะเลอราเบีย (ดูรูปที่ 22)

จักรวรรดิเปอร์เซียเจริญขีดสุดในสมัยกษัตริย์ดารีอุสที่ 1 และขณะเดียวกันความเสื่อมของจักรวรรดิได้เริ่มปรากฏขึ้นในปลายสมัยของพระองค์เช่นกันเนื่องจากการกระทำของกรีกยังผลให้เกิดการปะทะขึ้น 2 ครั้งในสมัยของพระองค์กล่าวคือ

ครั้งที่ 1 เกิดขึ้นในปี 494 ก่อนคริสตกาลโดยกลุ่มนครรัฐกรีกแถบเอเชียไมเนอร์ภายใต้การปกครองของเปอร์เซียยกกบฏเพราะ

1. ไม่พอใจในการปกครองของกษัตริย์ดารีอุสที่ 1
2. ชื่นชอบในระบอบประชาธิปไตยของกรีกเอเธนส์
3. กรีกเอเธนส์ให้การสนับสนุนนครรัฐกรีกดังกล่าวก่อการกบฏเพราะกรีกเอเธนส์เอง ไม่พอใจในนโยบายรุกรานดินแดนกรีกแถบเอเชียไมเนอร์ของกษัตริย์ดารีอุสที่ 1

ด้วยเหตุผลดังกล่าวการกบฏจึงเกิดขึ้นในปี 494 ก่อนคริสตกาล กองกำลังทหารเปอร์เซียสามารถปราบปรามได้สำเร็จ

ครั้งที่ 2 เกิดขึ้นในปี 490 ก่อนคริสตกาลเนื่องจากกษัตริย์ดารีอุสที่ 1 มุ่งปราบปรามการแทรกแซงของกรีกเอเธนส์และหวังครอบครองแผ่นดินใหญ่ของกรีก การปะทะเกิดขึ้นที่มาราธอน (The Battle of Marathon) ผลปรากฏว่ากองกำลังทหารเปอร์เซียพ่ายแพ้ ต้องถอยกลับอย่างไม่เป็นกระบวน จากความพ่ายแพ้ครั้งนี้ทรงมีความหวังว่าจะแก้ตัวในอนาคตอันใกล้แต่ทรงสิ้นพระชนม์ลงเสียก่อนในปี 485 ก่อนคริสตกาล

จากชัยชนะของกรีกในการรบที่มาราธอนในปี 490 ก่อนคริสตกาล ทำให้ระบอบประชาธิปไตยประชาชนและดินแดนกรีกปลอดภัย นอกจากนี้ดินแดนอื่น ๆ ที่

เปอร์เซียยึดครองต่างถิ่นตัวและต่อต้านการปกครองของเปอร์เซีย อันมีผลส่งต่อให้จักรวรรดิเปอร์เซียต้องสลายตัวลงในปี 330 ก่อนคริสตกาลกษัตริย์เปอร์เซียที่สำคัญควรแก่การกล่าวถึงก่อนการสลายตัวของจักรวรรดิเปอร์เซียคือ

1. กษัตริย์เซอร์ซิสที่ 1 (Xerxes I 485-465 B.C.) ราชโอรสของดาร์อุสที่ 1 ทรงยึดมั่นในนโยบายของดาร์อุสที่ 1 ในเรื่องการต้องนำกรีกมาไว้ภายใต้อำนาจของเปอร์เซีย ในการดำเนินการปรากฏว่าต้องพ่ายแพ้ในการรบทุกครั้งไปจนในที่สุดทรงเลิกล้มความตั้งใจ

2. กษัตริย์ดาร์อุสที่ 3 (Darius 3 336-330 B.C.) ทรงเป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายของจักรวรรดิเปอร์เซียเพราะทรงพ่ายแพ้ในการรบแก่อเล็กซานเดอร์แห่งมาซิโดเนีย (Alexander the Great 334-323 B.C.) ในการรบครั้งสำคัญปี 330 ก่อนคริสตกาลที่กัวกาเมลา (Gaugamela) หลังจากนั้นทรงถูกลอบปลงพระชนม์ นับแต่นั้นมาจักรวรรดิเปอร์เซียอันกว้างใหญ่จากลุ่มน้ำไนล์ถึงลุ่มน้ำสินธุต้องกลายเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิกรีก

จากความสามารถในการรบของอเล็กซานเดอร์นำกรบจากซีกโลกตะวันตกดินแดนของจักรวรรดิกรีกในสมัยของอเล็กซานเดอร์หมายถึงดินแดนกรีก เอเชียไมเนอร์ ดินแดนฝั่งตะวันออกของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เมโสโปเตเมีย เปอร์เซียถึงลุ่มน้ำสินธุและอียิปต์ (ดูรูปที่ 21) อารยธรรมเฮเลนนิสติก (Hellenistic) ของโลกตะวันตกถูกนำเข้าสู่โลกตะวันออก (อารยธรรมเฮเลนนิสติกนี้ศึกษาได้จากอารยธรรมตะวันตก) เมืองอเล็กซานเดรียในอียิปต์ถูกตั้งขึ้นและได้กลายเป็นแหล่งผสมผสานวัฒนธรรมความเจริญของกรีกกับอารยธรรมความเจริญของโลกตะวันออก ตลอดจนเป็นเมืองท่าที่สำคัญอีกด้วย

ภายหลังการสิ้นพระชนม์ของอเล็กซานเดอร์ จักรวรรดิกรีกถูกแบ่งออกเป็น 3 อาณาจักรย่อยอยู่ภายใต้การปกครองของนายทหารกรีก 3 ตระกูลคือ

1. อาณาจักรเซลูซิด (The Seleucid Kingdom) ก่อตั้งโดยเซลูซิดในปี 312 ก่อนคริสตกาลปกครองเหนือพื้นที่บริเวณเอเชียไมเนอร์ ดินแดนชายฝั่งตะวันออกของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เมโสโปเตเมีย และเปอร์เซีย โรมันยึดครองในปี 63 ก่อนคริสตกาล (ดูรูปที่ 23)

2. อาณาจักรปโตเลมีค (Kingdom of The Ptolemies) ก่อตั้งโดยปโตเลมีในปี 304 ก่อนคริสตกาลปกครองเหนือดินแดนอียิปต์ พระนางคลีโอพัตราปกครองเป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายก่อนโรมันเข้ายึดครองในปี 30 ก่อนคริสตกาล (ดูรูปที่ 23)

3. อาณาจักรแอนติโกนิด (The Antigonid Kingdom) ก่อตั้งโดยแอนติโกนุสโกนาเทซ (Antigonus Gonatas) ในปี 276 ก่อนคริสตกาล ปกครองเหนือดินแดนกรีก โดยมีมาซิโดเนียเป็นศูนย์กลางในทุกด้าน โรมันเข้ายึดครองในปี 146 ก่อนคริสตกาล (ดูรูปที่ 23)

ระหว่างปี 155 ก่อนคริสตกาล ปี 225 ในคริสตกาลเปอร์เซียต้องอยู่ภายใต้อำนาจของปาร์เทียซึ่งเป็นชนชาตินักรบที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของทะเลสาบแคสเปียน ในปี 225 ในคริสตกาลภายใต้การนำของ Ardashir ซึ่งเป็นผู้นำเปอร์เซียที่สามารถในการรบได้รวมกำลังเปอร์เซียดำเนินการโค่นอำนาจปาร์เทียได้สำเร็จและจัดตั้งราชวงศ์ซาสานิดขึ้น (The Sassanid Dynasty 225-641 ในคริสตกาล) เปอร์เซียต้องทำสงครามหลายครั้งกับจักรวรรดิโรมันด้วยเรื่องศาสนาเพราะในปี 392 สมัยจักรพรรดิธีโอดอซิอัสที่ 1 (Theodosius I) ทรงประกาศให้คริสตศาสนาเป็นศาสนาของจักรวรรดิโรมัน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมักเกิดการพิพาทระหว่างคริสตศาสนาของจักรวรรดิโรมันกับลัทธิศาสนาโซโรแอสเตอร์ของเปอร์เซีย ราชวงศ์ซาสานิดเจริญสูงสุดในกลางศตวรรษที่ 6 ในคริสตกาลกล่าวคือเปอร์เซียมีชัยชนะเหนือโรมันหลายครั้งและสามารถเข้าครอบครองดินแดนเปอร์เซียครั้งสมัยกษัตริย์ไซรัสที่ 2 เคยปกครอง นอกจากนี้กองกำลังทหารเปอร์เซียเกือบเข้าทำลายกรุงคอนสแตนติโนเปิลของจักรวรรดิโรมันตะวันออกได้ แต่จากการเกิดศาสนาอิสลามในต้นศตวรรษที่ 7 เป็นผลทำให้ราชวงศ์ซาสานิดต้องสลายลงในปี 641 และศาสนาอิสลามโดยเฉพาะนิกายชีอะได้ขยายเข้ามาในเปอร์เซียแทนที่ลัทธิศาสนาโซโรแอสเตอร์นับแต่นั้นมา

อารยธรรมเปอร์เซียโบราณ

1. การจัดระเบียบด้านการปกครอง เนื่องจากจักรวรรดิเปอร์เซียกว้างใหญ่ต้องปกครองคนจำนวนมากซึ่งต่างมีศาสนา เชื้อชาติ ภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างกันออกไปการปกครองให้มีสันติสุขทั่วหน้ากันนั้นจำเป็นต้องดำเนินการอย่างมี

ระเบียบแบบแผน ทั้งนี้เปอร์เซียรับแนวความคิดในการปกครองจักรวรรดิมาจากอัสซีเรียน โดยเริ่มใช้ในสมัยกษัตริย์ไซรัสที่ 2 ขณะเดียวกันได้ปรับปรุงวิธีการปกครองให้ดีขึ้น เป็นลำดับ กล่าวได้ว่าระเบียบการปกครองจักรวรรดิเปอร์เซีย มีความสมบูรณ์แบบ โดยแท้จริงในสมัยกษัตริย์ดาริอุสที่ 1 ดาริอุสที่ 1 เป็นกษัตริย์ที่มีความสามารถในการ รบการปกครองและจัดระเบียบเศรษฐกิจได้ดียิ่ง ทั้งนี้เป็นเพราะทรงตระหนักดีว่ากษัตริย์ คือพระองค์เองมีอำนาจสูงสุดในการปกครอง เพื่อสันติสุขภายในจักรวรรดิจำเป็นต้อง ใช้อำนาจอย่างเต็มที่ ในการจัดระเบียบการปกครองจักรวรรดินั้นทรงกำหนดให้ศูนย์กลาง การปกครองของจักรวรรดิมี 4 แห่งคือในดินแดนเปอร์เซียอยู่ที่เมืองซูซาและเปอร์เซโพลิส (Susa and Persepolis) ในเมโสโปเตเมียอยู่ที่เมืองบาบิโลน (Babylon) บนลุ่มน้ำยูเฟรติส ในเอเชียไมเนอร์อยู่ที่เมืองซาร์ดีส (Sardis) ดูรูปที่ 22

“The Satrapy System” คือวิธีการปกครองจักรวรรดิเปอร์เซียที่ดาริอุสที่ 1 ใช้โดยจัดแบ่งจักรวรรดิออกเป็น 20 มณฑลหรือเขตหรือจังหวัด (Province or Satrapy) ในแต่ละมณฑลดาริอุสที่ 1 จะจัดส่งข้าหลวง (Satrap) ไปปกครอง เมื่อรวมนับข้าหลวง จากดินแดนเปอร์เซียด้วยแล้วจะมีข้าหลวงทั้งหมดจำนวน 21 คน ข้าหลวงรับมอบอำนาจ จากกษัตริย์ไปปกครองและจัดระเบียบภายในมณฑลของตน ทั้งนี้จัดได้ว่าข้าหลวงมีอำนาจ มากเช่นกษัตริย์ของอาณาจักรเล็ก ๆ ด้วยการมีอำนาจมากพอประมาณของข้าหลวง จำเป็นอย่างยิ่งที่ดาริอุสที่ 1 ต้องแสดงออกซึ่งความสามารถในการรักษาความเป็นกษัตริย์ เหนือกษัตริย์ (ข้าหลวง) ทั้งหมด (The King of Kings) กล่าวคือจำเป็นต้องควบคุมกอง กำลังทหาร อำนาจและตรวจสอบการบริหารงานของข้าหลวงอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกัน มิให้ข้าหลวงก่อการกบฏหรือล้มล้างอำนาจของดาริอุสที่ 1 ได้ วิธีการดำเนินการเป็น ไปตามขั้นตอนคือ

1. ควบคุมกองกำลังทหารของข้าหลวงด้วยการส่งนายทหารชั้นผู้ใหญ่โดยตรงจากดาริอุสที่ 1 ไปประจำการเพื่อควบคุมบังคับบัญชากองทหารตามมณฑล การ ดำเนินการทุกอย่างเป็นอิสระจากอำนาจข้าหลวง แต่ขึ้นตรงเฉพาะดาริอุสที่ 1 เท่านั้น
2. ควบคุมการดำเนินการและนโยบายการบริหารมณฑลของข้าหลวงด้วยการ ส่งเจ้าหน้าที่จากดาริอุสที่ 1 ไปประจำตามมณฑล เจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีหน้าที่รายงาน นโยบาย บทบาทและการดำเนินการของข้าหลวงตรงต่อดาริอุสที่ 1

3. สอดส่องดูแลความเป็นไปภายในจักรวรรดิโดยการส่งคณะผู้ตรวจการ คณะบุคคลดังกล่าวทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาให้แก่ดาวิอุสที่ 1 (The King's Eyes and Ears or The Eyes or Ears of the King) ด้วยการเดินทางท่องเที่ยวไปในจักรวรรดิและรายงานความเป็นไปได้รู้ได้เห็นตรงต่อดาวิอุสที่ 1

ทรงสนับสนุนให้สร้างถนนเพื่อประโยชน์ด้านการคมนาคม สื่อสารส่งข่าว การค้าและเคลื่อนกำลังทหารได้อย่างรวดเร็วเพื่อปราบปรามศัตรูหรือข้าหลวงที่อาจ ก่อกบฏ เส้นทางคมนาคมสายสำคัญคือถนนที่เชื่อมจากเมืองซาร์ดีสในเอเชียไมเนอร์ มายังเมืองซูซาในเปอร์เซีย รู้จักกันในนาม "The Royal Post Road or The King's Highway" (ดูรูปที่ 22) ถนนสายนี้ได้ชื่อว่าเป็นถนนที่สร้างได้ดีที่สุดเท่าที่เคยมีมาแต่ในอดีต พร้อมทั้งมีการจัดสร้างที่พักเรียงรายไปตามถนนมุ่งให้ผู้ถือสาสน์ของกษัตริย์ได้เข้าพักระหว่าง การเดินทาง

ทรงเสริมสร้างแสนยานุภาพทางกองกำลังทัพ กองกำลังเปอร์เซียพร้อมด้วยทหารที่มีความพร้อมและความสามารถในการสู้รบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมี ประสิทธิภาพของกองทหารม้านอกจากนี้ทรงให้การสนับสนุนสร้าง ความแข็งแกร่งใน กองทัพเรือด้วยการกำหนดให้สร้างเรือรบและฝึกซ้อมการปฏิบัติงานของทหารเรือ

ทรงยอมรับและนำอารยธรรมโลกโบราณบางอย่างมาใช้เช่น ปฏิทินของอียิปต์ โบราณ การสื่อสารส่งข่าวของอัสซีเรียน อุปถัมภ์โรงเรียนแพทย์อียิปต์โบราณ อุปถัมภ์ เลี้ยงดูนักดาราศาสตร์แคลเดียนคือนาบูริแมนนูและคิดินนู (Naburimannu & Kidinnu) นอกจากนี้ทรงกำหนดให้ใช้ภาษาราชการ 2 ภาษา โดยทางตะวันตกของจักรวรรดินับตั้งแต่ เมโสโปเตเมียเป็นต้นไปให้ใช้ภาษาอราเมอิก ส่วนทางตะวันออกของจักรวรรดินับตั้งแต่ เปอร์เซียมาให้ใช้ภาษาเปอร์เซียโบราณ

2. ศาสนา ศาสนาไซโรแอสเตอร์เป็นศาสนาที่มีแห่งกำหนดในสังคมมีดส์ ในดินแดนเปอร์เซียเดิมศาสนาของคนในดินแดนเปอร์เซียนั้นบูชาเทพเจ้าหลายองค์ ในเวลาต่อมาศาสนามีความซับซ้อนกว่าเดิมโดยมีการวางกฎเกณฑ์การประกอบพิธีกรรม เพิ่มมากขึ้นและพิธีกรรมเหล่านี้อยู่ภายใต้การควบคุมของพระหรือมาจิก (Magi) ตลอด จนมีการสมมุติเทพเจ้าเพิ่มขึ้นมากมายและประชาชนห่างไกลศีลธรรมอันดี จากสภาพ

ศาสนาและสังคมดังกล่าวทำให้โซโรแอสเตอร์ (Zoroaster or Zarathustra) ซึ่งเกิดเมื่อประมาณปี 570 ก่อนคริสตกาล เป็นชาวมิดส์ในจักรวรรดิมิดเดียนสลดใจและบำเพ็ญเพียรเพื่อค้นหาความจริงในอันที่จะช่วยนำวิถีชีวิตในทางที่ดีแก่คนในดินแดนเปอร์เซีย ประมาณกลางศตวรรษที่ 6 ก่อนคริสตกาลได้ก่อตั้งลัทธิศาสนาโซโรแอสเตอร์หรือโซโรแอสเตเรียนนิซึม (Zoroasterianism or Zarathustrianism) แรกนั้นได้เผยแพร่คำสั่งสอนแก่มีดส์ในจักรวรรดิมิดเดียนแต่มีมีดส์ไม่ยอมรับคำสั่งสอนดังกล่าว เป็นผลให้โซโรแอสเตอร์เดินทางลงใต้เข้าสู่สอนชาวเปอร์เซียซึ่งมีไซรัสที่ 2 เป็นผู้นำไซรัสและทาวเปอร์เซียนยอมรับในศาสนาโซโรแอสเตอร์

การเทศนาสั่งสอนของโซโรแอสเตอร์นั้นใช้ถ้อยคำธรรมดาเรียบง่ายแก่การเข้าใจ และมีความขัดแย้งในเนื้อความ หลักของศาสนาโซโรแอสเตอร์คือ

1. การยึดมั่นในพระเจ้าผู้เป็นเจ้าเพียงองค์เดียว (Monotheistic) คืออะฮูรา มาสดาห์ (Ahura Mazda) ผู้สร้างจักรวาล ผู้ทรงไว้ซึ่งความดี ความยุติธรรม ความถูกต้อง ความเป็นอมตะและการสร้างสรรค์ทั้งปวง

2. เชื่อในเรื่องอำนาจสองฝ่ายอันได้แก่ความดีและความชั่ว (Dualistic) ทั้งนี้ อำนาจทั้งสองฝ่ายกำลังต่อสู้กัน มนุษย์มีอิสระที่จะเลือกกระทำ ถ้าเลือกที่จะกระทำดี สันติสุขจะเกิดขึ้น ในวันพิพากษา (The Day of Judgement) วิญญาณจะเป็นอมตะไปสู่วรรค์ ถ้าเลือกที่จะกระทำชั่วความวุ่นวายเดือดร้อนจะเกิดขึ้น ในวันพิพากษาวิญญาณจะถูกกำหนดให้จองจำในนรกอย่างไม่มีเวลาสิ้นสุด มนุษย์นั้นตั้งงามมาแต่กำเนิด การจะดีหรือชั่วเกิดจากการกระทำของตนเอง เพื่อสันติสุขมนุษย์ควรทำความดี เป็นมิตรกับศัตรู กระจายการเรียนรู้ในสิ่งที่ดีงาม

นอกจากนี้ได้สอนว่าจงบูชาไฟและดวงอาทิตย์เพราะทั้งสองสิ่งนี้เป็นตัวแทนของเทพเจ้าอะฮูรา มาสดาห์ คัมภีร์ในศาสนาโซโรแอสเตอร์เรียกว่า **The Zend-Avesta** คำสอนในศาสนาโซโรแอสเตอร์มีอิทธิพลมากนับแต่กลางศตวรรษที่ 6 ก่อนคริสตกาล เป็นต้นมากล่าวคือกษัตริย์ไซรัสที่ 2 ซึ่งเป็นผู้นำเปอร์เซียรับคำสั่งสอนนี้และใช้เป็นแนวทางในการปกครองตลอดจนประกาศให้ศาสนาโซโรแอสเตอร์เป็นศาสนาหลักของจักรวรรดิเปอร์เซีย ทั้งนี้ศาสนาโซโรแอสเตอร์นับได้ว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อศาสนายูดาห์และคริสตศาสนาซึ่งเกิดติดตามมาในภายหลัง

8. ศิลปกรรม งานด้านศิลปกรรมของเปอร์เซียเน้นงดงามอ่อนช้อยเช่นรูปแกะสลักหินอ่อน รูปปั้นตัวผู้ประดับหัวเสาในห้องโถงที่พระราชวังเมืองเปอร์เซโพลิส ซึ่งทำในสมัยคาร์ตุสที่ 1 นอกจากนี้ยังมีงานฝีมือหลอมโลหะเงินทำของเครื่องใช้สวยงาม ตลอดจนงานเครื่องปั้นและทอพรม

คริสต์ศาสนา (Christianity)

คริสต์ศาสนาเป็นศาสนาที่สองที่เกิดในสังคมฮีบรูหรือยิวในดินแดนปาเลสไตน์ ขณะอยู่ภายใต้การปกครองของโรมัน คริสต์ศาสนาเกิดหลังศาสนายูดาห์ประมาณ 500 ปี ยะโฮวาเจ้าคือพระเจ้าเป็นเจ้าองค์เดียวในคริสต์ศาสนา ผู้ดำเนินการเผยแผ่คำสั่งของยะโฮวาเจ้าคือพระเยซูหรือเยซู (Jesus Christ 8 หรือ 4 ก่อนคริสตกาล-29 ในคริสตกาล)

สภาพของฮีบรูในดินแดนปาเลสไตน์ก่อนการเกิดคริสตศาสนานั้นปรากฏว่านับแต่ปี 63 ก่อนคริสตกาลปาเลสไตน์อยู่ภายใต้การปกครองของโรมัน สภาพสังคมและวิถีชีวิตของฮีบรูลำบากมากเพราะ

1. ข้าหลวงและเจ้าหน้าที่โรมันพยายามเข้าแทรกแซงสังคมและศาสนายูดาห์ของฮีบรูด้วยการกำหนดให้ฮีบรูบูชาองค์จักรพรรดิโรมันแทนยะโฮวาเจ้า วิหารของยะโฮวาเจ้าหลายแห่งถูกเปลี่ยนเป็นที่ทำการของโรมัน

2. สภาพสังคมของฮีบรูเองนั้นปรากฏว่าคนรวยเอาเปรียบกดขี่ข่มเหงคนจน

3. สภาพศาสนายูดาห์ของฮีบรูก็เปลี่ยนไปจากเดิม กล่าวคือมีการประกอบพิธีกรรมบวงสรวงยะโฮวาเจ้าด้วยสิ่งของและชีวิตสัตว์ พระเรียกค่าประกอบพิธีกรรมในอัตราสูง พระจัดเป็นกลุ่มชนผู้มั่งคั่งอีกกลุ่มหนึ่งของฮีบรู และพระมักถูกเหยียดหยามคนจน

จากสภาพความสับสนในปาเลสไตน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านศาสนา ทำให้ผู้ที่เคร่งครัดในศาสนายูดาห์บางคนต้องการดำเนินการแก้ไขศาสนาให้บริสุทธิ์ ผู้ประกาศศาสนาคนสำคัญก่อนการมาของเยซูคือจอห์นผู้ล้างบาป (John the Baptist) จอห์นเป็นบุตรชายของพระในศาสนายูดาห์ เทศนาสั่งสอนให้ฮีบรูกระทำแต่ความดี เชื่อและวางใจในยะโฮวาเจ้าเพียงองค์เดียวเน้นในเรื่องความเป็นอมตะ การกำเนิดของโลก อาดัม และอีวา บัญญัติสิบประการ หลักคำสอนในคัมภีร์เก่า และรอคอยการมาของผู้ที่ยะโฮวา

เจ้าจะส่งมาโปรดโลกในสังคมฮิบรู ขณะเดียวกันประณามพระในศาสนายูดาห์ว่าเป็นผู้ หลอกหลวง ทำให้ศาสนาเสื่อม ประณามฮิบรูผู้มั่งคั่งว่าไร้ศีลธรรม

เยซูแห่งนาซาเร็ทเป็นบุตรนางมาเรีย เมื่อครั้งเป็นเด็กนั้นยึดมั่นในศาสนายูดาห์ อย่างเคร่งครัด ได้ร่วมสวดและฟังการเทศนาสั่งสอนของพระในศาสนายูดาห์เสมอมา เมื่อจอห์นผู้ล้างบาปได้พบเยซู จอห์นผู้ล้างบาปกล้าประกาศยืนยันว่าเยซูคือผู้ที่ยะโฮวา เจ้าส่งมาโปรดโลกได้บาปฮิบรูในบ้านปลายชีวิตของจอห์นผู้ล้างบาปนั้นคือเขาถูกข้าหลวง โรมันสั่งจับและฆ่า ก่อนการออกเทศนาสั่งสอนนั้นเยซูได้ทำความเพียรภาวนา ภายหลัง ด้วยความสำเร็จได้พบหลักแห่งความแท้จริง เยซูเริ่มประกาศเผยแผร์ศาสนา

คำสั่งสอนของพระเยซูเข้าใจง่ายและเป็นที่ยอมรับแก่ผู้ฟังเกิดเป็นคริสตศาสนา ขึ้นอีกศาสนาหนึ่งในสังคมฮิบรู เป็นที่ยอมรับกันว่าคริสตศาสนาได้รับหลักพื้นฐานความ เชื่อในเบื้องต้นมาจากศาสนายูดาห์ ดังนั้นนักศาสนศาสตร์บางท่านกล่าวเรียกคริสตศาสนา ว่าเป็น “The Daughter of Judaism” ในการสั่งสอนนั้นพระเยซูเน้นในเรื่องการให้ความ รักและความเมตตากรุณาเพื่อนมนุษย์ ประณามและตำหนิการแสวงหาความมั่งคั่งร่ำรวย และอำนาจบนความเดือดร้อนและทุกข์ทรมานของเพื่อนมนุษย์ ผลการเทศนาสั่งสอน ปรากฏว่า

1. เกิดผลดีคือ ฮิบรูหรือยิวสามัญชนจำนวนมากยอมตนเป็นคริสตศาสนิกชน เพราะเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในคำสั่งสอน ขณะเดียวกันฮิบรูเกิดแนวความคิดใหม่ ว่ามนุษย์ทุกคนเป็นบุตรของยะโฮวาเจ้ามิใช่เฉพาะฮิบรูเท่านั้น

2. เกิดผลเสีย คือ ศัตรูของพระเยซูมี 2 กลุ่มคือ พระในศาสนายูดาห์และ เจ้าหน้าที่โรมัน พระนั้นทำตนเป็นศัตรูเพราะพระขาดรายได้ ขาดอำนาจและสถานภาพ ของพระที่เคยได้รับการยกย่องจากฮิบรูทั้งนี้เนื่องจากฮิบรูเลิกการกราบไหว้เทวรูป การ ประกอบพิธีกรรมและใช้ชีวิตธรรมดา สำหรับเจ้าหน้าที่โรมันในปาเลสไตน์ทำตน เป็นศัตรูกับพระเยซูเพราะฮิบรูเลิกการเคารพบูชาจักรพรรดิโรมัน ทั้งนี้เป็นเพราะฮิบรู เคารพบูชาเฉพาะยะโฮวาเจ้าเพียงองค์เดียว เจ้าหน้าที่โรมันตีค่าการกระทำของฮิบรูและ การเทศนาสั่งสอนของพระเยซูว่ามุ่งทำตนเป็นศัตรูต่อจักรวรรดิและจักรพรรดิโรมัน อย่างไรก็ตามจากการเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากของคริสตศาสนิกชน ทำให้พระในศาสนา

ยูดาร์และเจ้าหน้าที่โรมันผลักดันให้ข้าหลวงโรมันประจำปาเลสไตน์คือ Pontius Pilate สั่งจับพระเยซูและตรึงพระองค์บนไม้กางเขนบนเทือกเขาแคลวารี่ (Calvary)

ผู้ดำเนินการเผยแพร่คริสตศาสนาต่อจากพระเยซูคือบรรดาสาวกโดยเริ่มจากสาวกรุ่นแรกจำนวน 12 คนซึ่งพระเยซูเลือกมาจากบุคคลหลายอาชีพ สาวกทั้ง 12 คนนี้ได้รับคำสั่งสอนโดยตรงจากพระเยซู เซนต์ พอล (Saint Paul) เป็นสาวกคนสำคัญที่สร้างผลงานเด่นให้เป็นที่ปรากฏคือออกเผยแพร่คริสตศาสนาในดินแดนแถบเอเชียไมเนอร์กรีกและโรมัน ในปี 67 เซนต์ พอลถูกทหารโรมันจับกุมและถูกประหารชีวิตในที่สุด คริสตศาสนาเป็นศาสนาที่เกิดในซีกโลกตะวันออกได้ถูกเผยแพร่ออกไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาต่อมาได้เข้าไปมีอิทธิพลและบทบาทอย่างมากในซีกโลกตะวันตก กล่าวคือในคริสตศตวรรษที่ 1 คริสตศาสนามีบทบาทเฉพาะในดินแดนปาเลสไตน์ เอเชียไมเนอร์ กรีก และอิตาลี ในคริสตศตวรรษที่ 2 คริสตศาสนาสามารถเผยแพร่เข้าไปในแอฟริกาเหนือ ในคริสตศตวรรษที่ 3 คริสตศาสนามีความมั่นคงมากเพียงพอในจักรวรรดิโรมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 392 จักรวรรดิที่โอโดซีซที่ 1 (Theodosius I) ประกาศให้คริสตศาสนาเป็นศาสนาประจำจักรวรรดิโรมัน

การแตกแยกของคริสตศาสนาเริ่มปรากฏประมาณคริสตศตวรรษที่ 9 กล่าวคือศูนย์กลางของคริสตศาสนามีสองแห่งคือที่โรมทางยุโรปตะวันตก และที่คอนสแตนติโนเปิลทางยุโรปตะวันออก ต่อมากลางคริสตศตวรรษที่ 11 ประมาณปี 1054 ซึ่งนิกายปรากฏเด่นชัดคือที่โรมเป็นศูนย์กลางของคริสตศาสนาในนิกายโรมันคาทอลิก (Roman Catholic) ที่คอนสแตนติโนเปิลเป็นศูนย์กลางของคริสตศาสนาในนิกายกรีกออร์ทอด็อกซ์ (Greek Orthodox) และในต้นคริสตศตวรรษที่ 16 ในยุโรปตะวันตกได้มีการปฏิรูปศาสนาเกิดนิกายโปรเตสแตนต์ (Protestant) ขึ้นอีกนิกายหนึ่งจัดเป็นนิกายใหญ่ 3 นิกายในคริสตศาสนา

ในบทที่ 5 จะได้กล่าวถึงศาสนาอิสลามซึ่งเป็นศาสนาสำคัญอีกศาสนาหนึ่งของตะวันออกกลางตลอดจนจักรวรรดิและอารยธรรมอาหรับอันมีผลส่งต่อมาถึงในโลกปัจจุบัน

บทที่ 4

หนังสือที่ใช้ในการค้นคว้า

1. Bright, J. *A History of Israel*. Philadelphia. 1959.
2. Brinton, C., Christopher, J.B. Wolff, R.L. *A History of Civilization : Prehistory to 1775*. New Jersey. 1971.
3. Boren, H.C. *The Ancient World : An Historical Perspective*. New Jersey. 1976.
4. Culican, W. *The Medes and Persians*. New York. 1965.
5. Finegan, J. *Light from the Ancient Past*. Princeton. 1959.
6. Frye, R. *The Heritage of Persia*, Cleveland. 1963.
7. Nock, A.D. *St. Paul*. Oxford University. 1955.
8. Olmstead, A. *History of the Persian Empire*. Chicago. 1948.
9. Stavrianos, L.S. *The World to 1500. : A Global History*. New Jersey. 1975.
10. Wells, H.G. *The Outline of History*. New York. 1971.